

Свистун, В. І. (2007). *Теорія і практика підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі до управлінської діяльності* (Автореф. дис. д-ра пед. наук). Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України.

Словник – Вікова психологія. (n.d.).
http://pidruchniki.com/10310208/psihologiya/slovník_vikova_psihologiya

Пригодій, М. А. (2011). Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів технологій до профільного навчання учнів. *Вища освіта України*, 1(3), 388–395.

Шинкарук, В. І. (ред.). (1986). *Філософський словник*. Київ: Головна редакція УРЕ.

Bazyľ, L., & Orlov, V. (2020). Formácia pohľadov uchádzačov o odborné vzdelávanie o úspechu kariéry a podnikateľskej činnosti. In *Conference Proceedings of the 3rd International Scientific Conference Economic and Social-Focused Issues of Modern World* (pp. 163–171). Bratislava.

http://www.vsemvs.sk/portals/0/Subory/Conference%20Proceedings_%20VSEMvs_November_2020.pdf

— 90 —

УДК 72.012-057.86

ВИКОРИСТАННЯ ДОРОБКУ Е. НОЙФЕРТА В РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ДИЗАЙНУ СЕРЕДОВИЩА

Максим Максимов,
аспірант Інституту професійної освіти
НАПН України,
<https://orcid.org/0009-0001-1332-1570>
e-mail: m.b.maksymov@gmail.com

Анотація. У виступі розглянуто значення використання професійного доробку видатного німецького архітектора та теоретика архітектури Ернста Нойферта (1900 – 1986) у професійній освіті майбутніх дизайнерів середовища. Вже з початку своєї насиченої творчої кар’єри, Е. Нойферт приділяє багато уваги раціоналізаторському процесу у будівництві та питанням

стандартизації. Його роботи, спрямовані на розробку нормативних правил індустріальної архітектури стали основою для творчої і проєктної діяльності багатьох поколінь фахівців з дизайну середовища та архітектури, сприяючи формуванню професійних навичок та вмінь, а отже і розвитку проєктної компетентності загалом. Фундаментальна робота Е. Нойферта «Будівельне проєктування» стала своєрідною абеткою, настольною книгою кожного практикуючого спеціаліста у сфері дизайну середовища та архітектури.

Ключові слова: професійна підготовка, проєкт, проєктування, дизайн середовища, проєктна компетентність фахівців з дизайну середовища, Ернст Нойферт, ергономіка, архітектурно-планувальні рішення, організація просторового середовища.

THE USE OF E. NEUFERT'S WORK IN THE DEVELOPMENT OF PROJECT COMPETENCE OF FUTURE ENVIRONMENTAL DESIGNERS

Maksym Maksymov,

*Postgraduate student of the Institute of Vocational
Education of the NAES of Ukraine*

Abstract. The speech considers the importance of using the professional achievements of the outstanding German architect and architectural theorist Ernst Neufert (1900 – 1986) in the professional education of future environmental designers. From the very beginning of his rich creative career, E. Neufert has paid much attention to the rationalization process in construction and issues of standardization. His works aimed at developing regulatory rules for industrial architecture have become the basis for the creative and design activities of many generations of environmental and architectural design specialists, contributing to the formation of professional skills and abilities, and therefore the development of project competence in general. E. Neufert's fundamental work «Building Design» has become a kind of alphabet, a reference book for every practicing specialist in the field of environmental and architectural design.

Keywords: professional training, project, design, environmental design, project competence of environmental design specialists, Ernst Neufert, ergonomics, architectural and planning solutions, organization of the spatial environment.

Розвиток суспільства та актуальні економічні й соціальні виклики вимагають якісної професійної підготовки фахівців-дизайнерів середовища, чия діяльність пов'язана з розробленням і впровадженням проєктів, спрямованих на задоволення матеріальних, естетичних і духовних потреб людини. Реалії сьогодення та наступні процеси відбудови практично всіх сфер життя держави потребують кардинального переосмислення відношення до таких понять, як «формування навколишнього середовища», «безпечне житло», «захист інфраструктури» та багато інших, нового підходу до проєктування об'єктів предметно-просторового середовища. З урахуванням вищенаведеного, питання професійної підготовки кваліфікованих кадрів набуває нового, ключового значення.

В своїй професійній підготовці майбутні фахівці з дизайну середовища мають враховувати широкий спектр знань, набутий на протязі розвитку людства, спиратися на досвід минулих поколінь. Одним із прикладів використання безцінного досвіду проєктних фахівців є довідник «Будівельне проєктування» авторства видатного німецького архітектора та теоретика архітектури Ернста Нойферта (нім. Ernst Neufert, 15 березня 1900 – 23 лютого 1986).

Дивовижний професійний шлях, що його пройшов Ернст Нойферт – від роботи муляра на будівництві у підліткові роки до кар'єри одного з найважливіших архітекторів та теоретиків архітектури ХХ століття. Він створив проєкти для безлічі приватних житлових будинків та промислових будівель у Німеччині та став професором Дармштадтського технічного університету (Architectuul, n.d.). Він був одним із перших студентів Вальтера Гропіуса – засновника знаменитої архітектурної школи Баухаус, що відіграла значущу роль у розвитку світового дизайну. Відразу по закінченні навчання, Ернст Нойферт очолив будівельні проєкти авторства Гропіуса та отримав величезний практичний досвід безпосередньо на будівельних майданчиках, що повністю відповідало практичній складовій навчання школи Баухаус. Нойферт розробив принципи та стандарти, на які архітектори спираються досі. У 1936 році Ернст Нойферт опублікував свою найвідомішу працю – «Будівельне проєктування» або «Bauentwurfslehre», що створювалося як стандартне видання для освіти проєктувальників та архітекторів. Ця книга витримала понад 40 видань і досі допомагає архітекторам та дизайнерам середовища створювати не лише естетичні, а й зручні, функціонально продумані простори, в

яких люди почуваються в гармонії з довкіллям та можуть повністю розкрити свій потенціал. Досі цінність матеріалів, зібраних у цьому довіднику з будівельного проектування не викликає сумнівів, тим більше, що автор протягом кількох десятиліть доповнював та коригував зміст (Totalarch, n.d.).

«Будівельне проектування» містить детальні плани та схеми для організації простору в будинках та спорудах найрізноманітнішого призначення – від приватних будинків до громадських установ. «Людиноцентричний» дизайн як основоутворюючий принцип проектування полягає в тому, що в схемах організації простору всі виміри співвідносяться з пропорціями людського тіла: необхідна площа приміщення, ширина дверей, позиція світильників та розташування вікон для забезпечення оптимального освітлення, розміри предметів меблів та необхідна кількість вільного простору навколо них і т. ін. Важливість людиноцентричного проектування стає по-справжньому очевидною, коли ці принципи порушуються: у таких випадках людина відчуває скутість і напруженість, сидячи за занадто вузьким столом, часто зачіпає тілом який-небудь виступ або кут – або навпаки, почуває себе незатишно та пригнічено через непропорційно великий відкритий простір.

Принципи ергономіки Ернста Нойферта не обмежуються розмірами та пропорціями. У «Будівельному проектуванні» велика увага приділяється таким аспектам, як забезпечення комфортного освітлення, гарної вентиляції та пожежної безпеки.

Так, наприклад, окремий розділ книги присвячений розташування вікон у приміщенні з урахуванням руху сонця. Грамотне розташування вікон з точки зору орієнтації по сторонах світу, висоті та ширині допомагає з максимальним комфортом використовувати сонячне світло протягом дня і при цьому уникати ситуацій, коли промені сонця засліплюють у певні моменти дня та року або створюють перегрів приміщення.

Стандартизація предметів ужитку від меблів до розміру офісного паперу надзвичайно цікавила автора та була важливою темою його праць.

Стандартизація у роботах Нойферта не заперечувала індивідуальні та оригінальні рішення, а забезпечувала гарантію якості та функціональності. Спираючись на ці стандарти, архітектори та дизайнери могли вільніше експериментувати з проектуванням

будівель, меблів та аксесуарів, не побоюючись нашкодити їх функціональності. Наприклад, стандартна глибина шаф для одягу забезпечувала умови, за яких речі не змінювалися, зберігалися у розправленому стані та довше зберігали естетичний вигляд, а самі шафи при цьому не займали надто багато місця (Нойферт, 2017).

Стандарти Ернста Нойферта дозволяли заздалегідь розрахувати, скільки простору знадобиться для комфортної організації простору спальні, кухні та інших приміщень будинку з огляду на кількість членів сім'ї та необхідність створення умов комфорту для кожного з них.

У «Будівельному проектуванні» приділяється багато уваги естетичним та психологічним аспектам планування інтер'єру: наприклад, у довіднику описується, як розподіляти кольори та вибирати текстури, щоб стелі виглядали вищими, а необхідні структурні елементи здавалися легкими та не обтяжували погляд.

Сучасні архітектори та дизайнери середовища інтер'єрів спираються на принципи та стандарти Ернста Нойферта, щоб створювати простори, в яких людина може продуктивно працювати та якісно відпочивати, відчувати натхнення, безпеку та свободу.

Професійна спадщина видатного німецького теоретика і практика архітектури ХХ століття Ернста Нойферта має дуже важливе значення не тільки у професійній підготовці майбутніх фахівців з дизайну середовища та архітектури, але й у повсякденній проектній діяльності. Робота над проектом є культурно-творчою формою діяльності, в процесі якої відбувається формування здатності до здійснення усвідомленого та відповідального вибору особистості. Безумовно така робота має базуватися на урахуванні існуючого професійного досвіду обраної галузі, в нашому випадку створення проектів по реорганізації середовища. Водночас така робота є способом формування і розвитку здатності фахівця застосовувати знання, вміння та особистісні якості, що забезпечують готовність до професійного виконання проектної діяльності та її успішність, усвідомлення її соціальної значущості і особистої відповідальності за результат цієї діяльності, спрямовані на якісну зміну середовища. Тобто свідчить про наявність в людині певних показників особистісного розвитку, компонентів складної системи професійних якостей, а також про професійну підготовленість до проектної діяльності на змістовно-процесуальному та операційному рівнях (Ковальчук & Литвин, 2013).

Таку систему якостей і рівнів професійної підготовленості до проектної діяльності ми визначаємо як «проектна компетентність».

Розвиток проектної компетентності майбутніх фахівців з дизайну середовища здійснюється у двох взаємопов'язаних між собою напрямках – теоретичному і практичному. Незважаючи на всеохоплюючу цифровізацію освітнього процесу та постійне збільшення обсягів інформації до засвоєння студентами, було б доцільно ввести ознайомлення з основними стандартами та принципами, викладеними у наукових трудах Ернста Нойферта та підкреслення важливості його доробку. Оволодіння теорією і практикою проектної діяльності має формувати майбутнього фахівця з дизайну середовища як всебічно розвиненого, відповідального та самостійного професіонала, здатного до подальшого самовдосконалення. В цьому аспекті велике значення у професійній підготовці відіграють твори Е. Нойферта. Застосування стандартизованих рішень організації простору дозволяє не тільки знизити витрати часу на проектні роботи, але й отримати в результаті вдалі та зручні архітектурно-планувальні рішення, що задовольняють всім зростаючим функціональним, естетичним, експлуатаційним та економічним вимогам. Реалізація цих задач у професійній підготовці дизайнерів середовища, на нашу думку, гарантує досягнення здобувачами освіти високого рівня проектної компетентності.

Список посилань

Architectuul. (n.d.). *Видатні постаті архітектури. Ернст Нойферт*. <https://architectuul.com/architect/ernst-neufert>

Totalarch. (n.d.). *Знамениті архітектори та дизайнери. Ернст Нойферт*. <https://famous.totalarch.com/neufert>

Нойферт, Е. (2017). *Будівельне проектування: довідник* (40-ве вид., перероб. і допов.). Фенікс.

Ковальчук, В., & Литвин, Л. (2013). Розвиток проектної компетентності учнів. *Школа*, 12(96), 53–56.